

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 33 (504).

Fredagen den 20 augusti. 1897.

10:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år:</p> <p>Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben..... » 3:—</p>	<p>Byrå:</p> <p>Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.</p>	<p>Redaktör och utgivare:</p> <p>FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid:</p> <p>hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)</p>	<p>Annonspris:</p> <p>35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.</p>
--	---	--	---	--

Våra landshöfdingsfruar.

III.

Julia Malmberg

född Åkerhielm af Margrethelund.

En landshöfdingska i en landsortsstad har gärna ett litet drag af drottning hos sig och hennes hem är alltid ett slags hof med sina uppvaktande, med stjärnor och meteorer — allt detta naturligtvis *en miniature*. Och drottningsskapet ligger mindre däri, att hon alltid intager hedersplat-

skulle hafva kunnat herbergeras i en enda våning. Och midt i denna vackra lyx härskar ställets värdinna, fru Julia Malmberg, född friherrinna Åkerhielm af Margrethelund.

År 1655 dog kyrkoherden i Nyköpings Östra församling, Magnus Agriconnius. Han var född i byn Skäggesta och tog namn däraf: *agros*, åker, och *konnos*, skägg. Hans sou adlades 1679 till Åkerhielm och tog

JULIA MALMBORG
född Åkerhielm af Margrethelund.

ELISABET DE LA GARDIE
född Wachtmeister.

hela, och att stadens kvinnliga element mer eller mindre frivilligt och fullständigt påverkas af hennes uppfattning och åsikter. På så sätt blir landshöfdingskan en mycket viktig person inom sin sfer, en person som har i sin makt att inverka kraftigt och förmånligt i många riktningar. Och denna makt tilltager, ju mer representativt hennes hem är. Och om något landshöfdingshus i vårt land är representativt, är det Växnäs strax utanför Karlstad, där landshöfding Malmberg och hans friherrinna residera. Statens landshöfdingeresidens inne i staden står obobodt hvad bostadsvåningen beträffar, och onekligen har landshöfding Malmberg gjort ett godt byte. Ty man vet knappast, huru hans ytterst dyrbara och luxuösa bo

SOFIE PALMSTIERNA
född Blomstedt.

sen inom stadens »societet», huru denna nu är, att hon bjudes först af fågeln, får sitta i den förnämsta soffan och föres till bordet af mer eller mindre skalliga och värdsamma värdar, utan snarare i det att hon är en viss auktoritet i smak- och toilettefrågor, att hon anger tonen i det

till vapen tre rågax — ett vackert sköldemärke för en egendomsägande och jordbrukande adel. Åkerhielmska ätten har äfven att framvisa en rad af framstående män, krigare, politici och innehafvare af höga hofchager.

Friherrinnan Malmberg föddes 1853.

All lycka måste köpas med smärta. För den sanna lyckan betalar man köpesumman, innan man erhåller den; för den falska efteråt.

J. Foster.

Hennes föräldrar voro hofmarskalken frih. Knut Åkerhielm och Julia Matilda Berwald, den berömda och firade sångerskan, hvars Rosina i »Barberaren» och Isabella i »Robert» den äldre generationen nog har i kärt och tacksamt minne. En af den tidens förnämsta musikkännare karaktäriserar henne också sålunda, att »hon hade utomordentligt vacker röst, poetisk uppfattning och fint dramatiskt föredrag».

I detta hem uppväxte friherrinnan Malmborg, som 1874 gifte sig med nuvarande landshöfdingen i Värmlands län, Adolf Malmborg.

En verklig kvinna trifves väl — antar jag — där hon har sitt hem och sin verksamhet, men nog måste det hafva varit ett rätt stort ombyte att komma direkt ned till landsorten från den högsta societeten i Stockholm och Berlin — i den sistnämnda hufvudstaden har landshöfding Malmborg varit anställd vid svensk-norska beskickningen såsom militärattaché. Emellertid gjorde friherrinnan Malmborg detta ombyte på ett så älskvärdt sätt, att det med ens gjorde henne populär i hela Värmland.

Och man kan vara fullkomligt viss om, att denna popularitet ej skall försvinna lika fort som den kommit. En gång vunen, sitter den fast i värmländingarnes hjärtan.

För öfrigt ligger det i själfva sakens natur, att en kvinna af friherrinnan Malmborgs naturell skall blifva hjärtligt afhållen, i hvilken samhällsställning hon än befinner sig. Det goda hjärtat och det varma sinnet göra sig nog bekanta, hurudan än den yttre ställningen är, ehuru det är alldeles gifvet, att ju högre man står, dess längre sträcka sig deras goda och välsignelsebringande verkningar.

Och på de storartade, representativa fester, som gifvas på det vackra Växnäs, får också allt hvad Värmland äger framstående i olika riktningar tillfälle att skatta en värdinna, hvilken som få andra är vuxen sitt kall. Också höres ej mer än en mening om den utsökta trefnad man finner i landshöfdingeresidensets våningar, dekorerade med denna solida lyx och med dessa otaliga, dyrbara artiklar, som visa den gamla ärfda rikedom, hvilken led från led åt sitt hem ut söker just det bästa af allting, utan att allt för mycket fästa sig vid priset.

Men i de praktiga salarne vänder sig dock allt omkring värdinnan, som så i grund förstår den stora och svåra konsten att räkna till för alla, att visa sig lika hjärtvinnande och intresserad för hvar och en och att blåsa in denna ande af smak och varm känsla, som låter trefnadens och godhetens blommor spira upp ur hvarje hennes spår, och som kommer hvarje gäst, han må nu vara huru ringa och obetydlig som helst, att, i stället för att känna sig förbisedd, tycka sig vara särskildt observerad af värdinnan. Man lär sig ej denna konst, den så att säga ligger i blodet, och den blir nog allt sällsyntare, ju mer nivelleringen går fram öfver världen.

Afgudad af sina närmaste, ärad och afhållen öfverallt i en af landets största provinser, fyller också friherrinnan Malmborg

såsom maka och moder och såsom landshöfdingska i utsträckt grad alla de mångfaldiga och olikartade fordringar, som från alla håll ställas på henne.

Värmländingen är ju lätt nog att eröfra, han har ett sinné, öppet och mottagligt för vänlighet och sympati. Men han är kanske svårare att bibehålla som eröfring än att en gång eröfra. Därför torde friherrinnan Malmborgs stora popularitet rundt Värmlands bygder, en popularitet, som med hvarje dag blir allt större, fullt tillräckligt karaktärisera de hufvudets och hjärtats egenskaper, som utmärka Växnäs' väna härskarinna.

H. F.

Ulla Charlotta Elisabet De la Gardie

född Wachtmeister.

I Gryts socken af Kristianstads län ligger slottet Vanås, inbäddadt i yppiga bokskogar, kringgördladt af prunkande blomstergrupper och spegelblanka svandammar samt smyckadt med en dyrbar tafvelsamling, ypperst af de i enskild svensk ägo befintliga. Fordom tillhörande släkterna Bille, Ramel och Hamilton, gjordes egendomen vid seklets början till fideikommiss inom greffliga släkten Wachtmeister till Johannishus och innehafves i närvarande stund af öfverstekammarherren greve Axel Fredrik Wachtmeister och hans maka, friherrinnan Elisabeth Sofia Lovisa Charlotta von Platen, statsfru hos h. m. drottningen.

I denna romantiskt fagra omgivning uppväxte den väna Elisabet Wachtmeister, född 1855, yngsta dottern till herresätets nuvarande ägare. Sommardagarna på Vanås växlade för den unga grefvedottern med vinterdagar i hufvudstadens aristokratiska högkvarter, de regelbundna studierna med landt- och societetslifvets lustbarheter. Ett af Sveriges ädlaste namn — det hon numera bär — bjöds henne vid unga år i utbyte mot hennes eget, och kort tid därefter, år 1877, följde hon som maka dåvarande legationssekreteraren vid svenska beskickningen i Köpenhamn, greve Magnus Gabriel De la Gardie, till det hem, prägladt af förfinad och gedigen lyx, som han i Danmarks hufvudstad redt åt sin brud.

Vid danska hofvet väckte den unga svenska grefvinnan med det stolta namnet, den strålande apparitionen och det mjukt behagfulla sättet formlig sensation. Firad och uppburen, smekt och hyllad, njöt hon i fulla drag lyckan att vara beundrad och älskad. Vid vintersäsongernas slut bjöd hon Danmark ett gladt farväl för att hinsidan Sundet, på fädernegodset samt slotten Maltesholm och Kulla-Gunnarstorp, andas hemlandsluft samt i minnet drömma om sina barna- och ungmödrömmar.

Från det blida, leende öriket skildes grefvinnan De la Gardie på allvar, då hennes make, år 1883, bytte sin diplomatiska befattning på utländsk botten mot landshöfdingskapet i Kristianstads län. Den smärta, som grefvinnan erfor vid uppbrottet från vårt grannland, vid hvilket hon var fästad med djup tacksamhet och sympati, torde snart väsentligen hafva mildrats genom

hennes glädje öfver att få gifva sina båda barn, son och dotter, en fullt svensk uppfostran. Moderskärlek, öm och stark, är nämligen ett af de mest framträdande dragen hos grefvinnan De la Gardie, liksom hennes varma och handlingskraftiga intresse för sjuka och elända.

Med sin muromslutna borggård, sin höga, tempelsvala vestibul och sitt nobla, reserverade yttre tronar Kristianstads landshöfdingeresidens i förnäm afskildhet på en öppen plats utanför staden, flankeradt till vänster af artillerikasernen, till höger af en fashionabel promenad och med en välskött blomstergård framför sig. Där inne i de höga gemaken gör grefvinnan Elisabet De la Gardie vid de glänsande fester, med hvilka hon och hennes make hedra samhällets representativa personligheter, *les honneurs* med ett behag och en älskvärdhet, som fullt harmoniera med de Wachtmeisterska och De la Gardieska traditionerna.

T. K.

Sofie Charlotta Vilhelmina Palmstierna

född Blomstedt.

Friherrinnan Sofie Charlotta Vilhelmina Palmstierna, maka till den i Jönköping residerande, kraftige och energiske, i hela länet högt uppburna höfdingen, frih. Hj. Palmstierna, tillhör genom sin börd de intimare hofkretsarne. Fadern var kammarherre Otto Blomstedt, och hennes äldste broder, hufvudmannen för ätten, intager samma ställning vid konung Oscars hof. Inom hofkretsarne stiftade hon också bekantskap med sin make, hvilken, som bekant, tillhör konungens närmaste vänkrets och hos honom innehar öfveradjutants rang. Man må emellertid icke tro, att hos friherrinnan Palmstierna finnes något af den strama hofton, som en och annan kanske anser oundviklig hos personer, hvilka genom börd och uppfostran tillhöra hofkretsarne. Tvärtom, värdinnan i Jönköpingsresidenset är älskvärdheten och tillgängligheten själf, och hennes lifliga, glada väsen förlänar alltid en prägel af trefnad och munterhet vid de regelbundet återkommande soaréer, som gifvas i det Palmstiernska hemmet. Vid dessa soaréer, som hafva en fullt borgerlig prägel och där flården är bannlyst — landshöfdingen är en vän af gammaldags enkelhet och sparsamhet, och den öfverdrifna lyxen i seder och umgänge har i honom ingen beundrare — utgöres den förnämsta underhållningen af god instrumental- och vokalmusik, och de förnämsta amatörförmågor, staden äger, medverka härvid.

Friherrinnan Palmstierna intager äfven en ledande ställning i fråga om välgörenhet. De två arbetsstugor, som sedan ett par år äro verksamma i Jönköping och som visat sig vara af stor välsignelse för de fattigas barn, äro till största delen hennes verk, tillkomna som de äro genom hennes initiativ och skötta under hennes personliga ledning. Hvarje anstalt eller arbete för lind-

rande af nød eller i människovänligt syfte har för öfrigt i henne en varm vän.

Friherrinnan Palmstierna befinner sig ännu i sina bästa år — hon är född 1845 — och har i ett snart 30-årigt, ovanligt lyckligt äktenskap tre söner och två döttrar.
H. C.

Asylen.*

*Ej långt ifrån bryggan, på backens krön
och midt emot herrskapsvillan grön,
där ligger en spåntäckt, pärlgrå koja,
den mest bemärkta på hela ön.*

*Jag öfver dess tröskel min fot ej satt
— den spärras i allmänhet af en katt —
men utanför kojans, på backens sluttning,
en älsklig syn har mitt hjärta gladt.*

*Med burriga hjässor och ros på kind
och brynta af sol och saltmängd vind
där tumlar en skara af små keruber
emellan kojans och villans grind.*

*Af dem vet väl ingen sin faders namn,
har knappast hvilat i moders famn,
men Han, som bjöd barnen till sig komma,
beredde dem här en tryggad hamn.*

*Och uppe från fönstret på kullens brant,
där lyser det stundom ett sken så grant
ur tvänne vänliga, vaksamma ögon —
där sitter de moderlösas »tant».*

*Törhända att lifvet henne bedrog,
att kärlekens ljusning aldrig log
mot henne, som nu är böjd af åren —
af kärlek har hon dock mer än nog.*

*Det veta de nog samt, keruberna små,
som tumla därutanför hyddan grå
och aldrig få veta, att mammans slantar
i månader dröja och mer ändå.*

*Så jubla, du skara, i sommarens tid,
och vaka, du gamla, så god och blid,
och slumra välsignad af barnen dina,
då fröjden de bytt emot lifvets strid!*

K. B.

* Ur en diktsamling: »Skärgårdsminnen», som erhållit hedersnämmande af Svenska Akademien. Dikten hvilat så godt som ordagrannat på ett verkligt motiv. Hjältinnan, om vi så få kalla henne, är bosatt på Stafsnäs (Värmdö, utanför Stockholm) och är där under namnet »Moster Lotta» allmänt känd och skattad för sin uppoffrande moderliga verksamhet.

Träldomsmärke.

Låt mig få tacka »En Stockholmsfru» för den utmärta artikeln: »Gif dem ett hem» i nr 28 af Idun, och låt mig äfven få göra henne en fråga.

Jag vill ej fästa mig vid hennes sätt att beräkna lönen endast till 100 kronor om året. Min man säger visserligen, att då vår tjänarinna har eget rum, och då det aldrig faller oss in att gifva henne annan mat än vi själfva äta, så kan allt sammanlagdt som vi gifva ut för henne skattas till lägst 500 kronor om året. Men detta betyder ju ingenting, då vi alldeles icke anse henne få mera än hon förtjänar. Nej, det var en helt annan sak, jag ville få fråga »En Stockholmsfru» om, en sak, som bör intressera vida kretsar af Iduns läsarinna, nämligen frågan om tjänarinnornas sedlighet och vår ställning till den.

När jag gifver någon ett hem hos mig, så vill jag väl, att hon skall iakttaga hvad som är passande i mitt hem; när jag behandlar henne som en dotter, så bör hon väl i sedligt hänseende motsvara de fordringar, som ställas på min dotters uppförande. Men nu äro åsikterna om det passande i umgänget med män så olika i olika samhällslager. Detta är en kvarleva från den tid, då tjänarne voro trälrar, d. v. s. föga bättre än en sorts djur, och då man därför ansåg, att umgänget mellan de olika könen hos dem gärna kunde få vara ungefär lika fritt som hos djuren. Man läse blott Eddans skildring af de olika samhällsklassernas uppkomst! Då Jarl och Karl valde sig maka, gjordes allt för att framhålla helgden och vikten af denna handling. Om Träl heter det däremot, att till honom kom på bänken en trälkona, de tisslade och tasslade o. s. v. Och tassel och tasslar är ju regel än i dag. Våra tjänstflickor anse motsatsen för en skamlig inskränkning i deras frihet, och de stoltaste bland dem, som gärna vilja blifva »fina» flickor, kräfva dock som en rätt att få på det allra friaste sätt umgås med sina manliga bekanta och betänka icke, att denna »rätt» i själfva verket är det allra tydligaste träldomsmärket. Ingen må tro, att det endast är fördömen, som utestänger de s. k. »bättre» flickorna från detta trälarnes frihetsprivilegium. Jag vill gärna medgifva hvarje frihet, som icke är farlig; men att denna frihet är farlig, det framgår väl bäst däraf, att af alla i Stockholm födda barn 27 å 28 procent äro oäkta.

Näväl, jag frågar nu: en frihet, som jag fasar för att min dotter någonsin skall få, har jag rätt att gifva den åt min tjänarinna?

Jag får kanske från många håll det svaret, att vi matmödrar kunna två våra händer och att jungfrurna själfva få bära ansvaret och följderna. Opinionsen bland dem fordrar enhälligt denna rätt, och jag tänker mig, att detta kommer sig däraf, att alla något äldre jungfrur gått den farliga, slippiga vägen; somliga hafva gått den utan att falla och de tänka, att det således icke var så farligt; många hafva fallit, fast ingen vet det, och de tycka nog innerst i sin själ, att det är bra, om icke de unga äro bättre än de själfva. Alla säga de därför åt den unga kamraten, att det är en »skam», att herrskapet förbjuder henne att sällskapa med »hvem hon behagar». Och i de flesta fall skall den unga tjänstflickan

tro kamraterna, äfven när de vilja henne illa, hellre än herrskapet, som vill henne väl. Jag har nu framställt min fråga och äfven omtalat ett svar, som säkert många äro färdiga att gifva, men som jag icke kan gilla. Alla de husbönder och matmödrar, som icke akta sina tjänarinnors människovärde och icke vilja gifva dem ett hem, de tänka nog, att endast arbetsaftalet binder de båda klasserna vid hvarandra, och att vi sköta oss och de få sköta sig själfva. Men vi, som vilja gifva våra tjänstflickor ett verkligt hem, vi böra väl tänka, att därtill också hör, att vi åtminstone i någon mån skydda dem i det hänseende, jag nu berört, att vi t. ex. sätta ut en viss tid på kvällen, efter hvilken de icke få vara ute och icke heller hafva manligt främmande. Tack få vi icke, och hvad som är bästa beviset på vår välvilja, skola nog flickorna i stället kalla elakhet, i det de fortfara att anse det för en skamlig begäran, att de skola sofva på nätterna. Men vi böra väl göra vår plikt utan afseende på, om vi få någon tack. Alltid finns det fullt upp med andra husbönder, som de kunna gå till, husbönder, som medgifva full frihet, anseende, att det gör detsamma, huru det är med »pigorna». Då kan ju hvarje tjänstflicka välja mellan att vara på ett sådant ställe och att vara i det hem, vi bjuda dem, ett hem med föräldrars välvilja och äfven med föräldrars fordringar. Jag tänker, att de bästa skola komma till oss. I början skola de komma, utan att dela våra åsikter om det rätta; men småningom skall på detta sätt en jordmän beredas äfven för en bättre opinion. Det tror

En annan Stockholmsfru.

Kvinnorna på utställningen.

XI.

Teater- och musikutställningen.

På själfva slutningen nedanför Byströms villa, omgifvet af praktfulla blomsterrabatter, ligger det fint och artistiskt utsmyckade konsttempel, som i sig inrymmer Teater- och Musikutställningen.

Vi finna här en bit kulturhistoria, som omfattar ett århundrade minst, och i icke ringa grad bidrager att gifva glans och en i långa tider återverkande skönhet åt vårt land och folk. Ty hur det är utgör dock ett folks ståndpunkt på det rent konstnärliga området själfva blomman af dess kultur.

Ingen af vår bildande och konstliska allmänhet bör försumma att träda in i den vackra och med den utsöktaste smak och pietet anordnade hallen. Dess inre är hållet i hvitt och guld och allt är, så vidt sig göra låter, i den gamla Gustavianska stilen.

Allra öfverst under den stora lanterninen går en fris, bestående af scener ur våra mest kända och omtyckta operor, såsom Faust, Romeo och Julia, Den stumma från Portici, Vilhelm Tell, Profeten, Don Juan och ändå flere. De äro alla fint och konstnärligt utförda i akvarell af dekorationsmålaren Fritz Ahlgrenson och prydde en gång i tiden det gamla Operakaféets väggar. Öfver och under den vackra frisen äro namn i guld på våra hädangångna och levande storheter inom dramats och musikens värld.

När vi träda in i den cirkelrunda hallen, så fastas våra blickar ovillkorligen först vid fonden med dess charmanta anordning. Vi se där hela den gamla operans scen återgifven, i förminskad skala, men fullt naturtroget, och å scenen är uppsatt en dekoration efter Deprées ritningar, föreställande sista akten af Kjellgrens och Gustaf den III:s opera Gustaf Vasa. För att göra tafan än mer illusorisk och talande äro å scenen insatta figurer i tidsenliga kostymer. Vi se där Gustaf Vasa (det var Carsten på kung Gustafs tid) i förgylld rustning, vidare Cecilia af Eka samt en

Barngarderoben

är husmors bästa hjälpreda. Prenumerera å närmaste postanstalt. Helt år 3 kr.

stor del af det svenska ridderskapet. Det hela gör en mycket god effekt.

Till vänster ha vi en annan panoptikon-grupp. Vi se här Gustaf den III och gunstlingen Maurititz Armfelt uti konungens lilla kabinet i operahuset, just det kabinet, i hvilket han blef införd efter det mördande skottet på maskeradbalen den 16 mars. Konungen och Armfelt tyckas rådslå om någon för teatern viktig angelägenhet. Gruppen är bra tänkt, men icke väl utförd. Ansiktena borde åtminstone fått större likhet med originalen.

Äro vi älskare af porträtt, så finnes här en ovanligt rik och dyrbar samling, hopförd såväl från de offentliga samlingar i våra muséer som ock från enskilda personer.

Bland dem, som särskildt kunna intressera damerna, ber jag att få påpeka den sköna bilden af Emilie Höggqvist, målad af Södermark d. ä. Dessa sköna ögon, hvilkas glans ofta doldes af bittra tårars flor, blicka på oss och liksom tigga om medlidande. Hvile du i frid under cyprensens skugga i det soliga Italiens jord, du konstens stackars barn från den kalla nord! Här strax bredvid se vi de ädla dragen af Jenny Lind, med den rena blicken och det höga majestätet, som genom hela sitt lif och vandel höjde konstens anseende, icke endast i vårt land, utan i hela den civiliserade världen.

Hvad döden mejar hänsynslöst och hvad hans skördar äro stora! Här äro bilderna af Louise Michaëli, Fredrika Stenhammar, Anna Klemming, — man sluter ögonen och man tycker sig ännu förnimma de sköna rösternas väljud, men det är en villa blott. De skära, rena tonerna ha dött bort för alltid. Inom dramats och komediens område mötas våra blickar af bilderna af Elise Hvasser, Selma Hedin, Betty Almlöf — alla bortgångna, skördade af den obevkliges lie — men vi ha också de lefvande att fästa oss vid. Se här våra gunstlingar den dag som är och vi skola hoppas att de stanna hos oss länge. Här ha vi fruarna Linden och Östberg, vår operas nuvarande primadonnor, och här ha vi fru Hoving och den lilla käck fru Hartmann vid Dramatiska teatern, samt dessutom en hel mängd koryféer från våra privata teatrar.

Porträttsamlingen är ovanligt fullständig och intressant. Till sist ber jag endast få påpeka det stora porträttet af Kristina Nilsson, måladt af Alex. Cabanel, hvilket sitter i afdelningen till vänster. Det är ovanligt likt och gifvet med sann konstnärlig brio.

Om damerna nu vilja taga de många montrerna i betraktande, så torde ni där finna icke så få saker af stort intresse.

Vi kunna ju börja här under Kristina Nilssons stora porträtt. Här i montren finna vi, bland mycket annat, en gammal ful, något sprucken fiol. Det är den, hvarmed den stora firade sångerskan som barn drog omkring på Smålands marknader för att förtjäna sitt bröd. Hur annorlunda nu mot då och det bör förefalla sångerskan själf som en dröm — men en vacker dröm — om hur den lilla bondflickan blef dragen i en char af goda féer ur mörkret och upp på solberget i bländande ljus och glans. Den lilla spruckna fiolen bör vara sångens drottning en dyrbar skatt.

Och här i samma låda se vi en gammal sko, — men ack, så liten. Vet ni, mina damer, hvem den tillhört? Jo, ingen mindre än Taglioni, den tjugusende dansösen, inför hvars lilla täspets den tiden hela det manliga Europa, med kejsare och konungar, rullade sig i stoftet. Så tokiga äro vi lyckligtvis icke nu för tiden.

Gå vi öfver till den högra sidan, så finna vi flere ting, som fästa vår uppmärksamhet. Till exempel Emilie Höggqvists silfverharnesk, som hon begagnade såsom Orleanska jungfrun och hennes sidenfana.

I samma montre syns en gammal ganska illa medfaren muff af hvit broderad sammet. Det är dock en märkvärdig muff — det är Annitas, den intriganta skådespelerskans, i »Debutanten och hennes far», och den har i tiden i samma roll begagnats af dotter, mor och mormor, nämligen af fru Betty Almlöf, af hennes mor fru Pierre Delande samt af dennas moder, fru Svanberg. Det är ju en märkvärdig muff, som varit med nära ett århundrade i samma roll!

Efter Elise Hvasser finnas här många minnen. De smycken hon erhöi af Louise Michaëli för instuderandet af Normas roll samt tacksamhetsadresser i mängd. Här se vi också en praktfullt broderad klocksträng, hvilken har sin särskilda lilla historia.

Ni veta måhända, mina damer, att den glade konung Carl den XV älskade att omgifva sig med artister och sångare. Det var egentligen ute på

Ulriksdal dessa samkväm höllos och i dem tog äfven den goda drottning Lovisa gärna del. Daniel Hvasser, konungens studentkamrat, och dennes fru, Elise Hvasser, voro själfskrifna och det uppstod snart en varm sympati mellan drottningen och den utmärkta skådespelerskan. Till julen vågade Elise Hvasser uppvakta sin höga gynnarinna med en present — en broderad klocksträng, hvartill Daniel Hvasser skref devisen:

»O, höga drottning, till din säng
Förlåt att jag mig vågar svinga,
Ej du, blott jag, får vara sträng,
Ditt kall är högt och mitt är ringa!»

Men vi få ej upptaga Iduns spalter med flere utplock af detta slag. Vare det nog sagdt, att denna lilla utställning är värd all uppmärksamhet och man har ingalunda förspilt den tid, man offerar åt densamma. Den omfattar äfven en hel del äldre musikinstrument samt fotografier öfver samtliga våra landsortsteatrar samt deras fasta sällskap under skilda år. Icke minst roligt är att studera de gamla teateraffscherna, hvaribland man till och med finner en med gamla originalet Sjövalles namn, förevidt af August Blanche. Han är således icke en myth!

Adolf Hellander.

Också ett sätt.

Gulli Öster behagade infinna sig på Arbetsbi i morgon afton kl. 6 hos fru Elsa Olai. Då värdinnan-arbetsgifvarinnan har mera förtroende för din färdighet i tungan är för din skicklighet i fingrarna, uppmanas du härmed vänligen att lämna fingerborgen hemma, men i stället taga med dig en nöjsam bok samt en klar och otröttlig strupe till allmän uppbyggelse.»

»Arbetsbi! Konstigt namn på en fruntimmersbjudning! Numera brukar man ju oftast *dröna* bort tiden på sådana tillställningar. Arbetsgifvarinnan! Tänker hon till och med sätta sina gäster i arbete? Då gör hon sig sannerligen onödigt besvär. För mig ska hon åtminstone inte behöfva oro sig. Jag har ju min gamla halffärdiga lysduk att fingra på, om inte för annat så för att göra Lisa ett nöje, eftersom hon tycks vara så i arbetstagen. Någon lektyr kommer jag däremot inte att bestå. Fick nog och öfvernog, då jag sist hade valt bok för ett helt sällskap. Hvarendaste en såg snedt på mig, till och med de, som inte hörde på, för de fingo ju inte *prata* i fred. Och se'n cirkulerade boken, som vi naturligtvis inte hunno läsa ut, ar hand i hand och man skakade sina visa hufvud och korsade och beskärnade sig öfver min dåliga smak. Den, som därför visligen stoppar fingerborgen i fickan och lämnar boken kvar på hyllan, det är allt lilla jag.»

När Gulli vid utsatt tid trädde in i Olais förstuga, ljöd emot henne ett sorl, som verkligen påmint om surret i en bikupa. Och när hon öppnade tamburdörren, blef likheten äfven synbar, ty där inne vimlade om hvarandra ett tjugutal damer med den gladaste beskäftighet i uppsyn och later.

»Stig på, stig på, kära ni, så blir det mindre trångt för de andra. Se här ha vi aftonens föreläsarinna! Välkommen, lilla Gulli!» Lisa Olai tog väninnan i famnen. »Som du såg, litade jag på ditt omdöme i fråga om lektyr. Nå hvad tog du?»

»Fingerborgen i stället för boken, kära Lisa. När man blifvit så bränd som jag sist hos Brobergs...»

»Skadar inte, lilla du. Så mycket räskare kommer det att gå undan med fransarna.»

»Fransarna? Jag håller på med min gamla lysduk som vanligt...»

»Tokig, du! Tror du man får sy till sig själf på ett Arbetsbi? Jag tänkte du var inne i förhållandena. Här skall i kväll knyts fransar till tre lufter gardiner, som jag skall öfverraska min Gustaf med, när han kommer hem igen på fredag. Och nåde den, som lägger sig på latbanken!»

»Det där var, minst sagdt, en smula ogeneradt...»

»Och praktiskt, eller hur? Men lugna dig, lugna dig, söta du. En annan gång komma vi till dig. 'Tjänster och gentjänster' och 'Laget rundt' är Arbetsbiets lösen. Och du ska se, hvad du ska prisa den här institutionen, när vi en gång i en handvändning lappat upp ditt gamla linneförråd eller märkt några dussin lakan och handdukar åt dig.»

»Ja, men sådant brukar jag låta en fattig änka få göra. Och inte kan jag gärna ta förtjänsten ifrån henne...»

»Nej, det fattades bara! Men vet du hvad? Du kan ställa till ett Arbetsbi för hennes räkning hemma hos dig. Vi ska stoppa och laga allt hvad tygen hålla, och hon får betalningen som vanligt. Det där kommer hvarken änkan eller hennes kassa att må illa af.»

»Ja, men...»

»Se så, inget muck! För litet se'n voro vi hos fröken Svanlund och hjälpte en stackars flicka att kläda öfver styfningsfjädrar till militärmössor. Och på fattiga tre timmar hade vi satt pli på hela svenska armén — i det närmaste åtminstone. Naturligtvis är det alltid bäst med sådant där enkelt arbete, som begrips af sig själf och som man inte behöfver resonnera om, för det tar tid. Och till och med det tråkigaste arbete går lätt i trefligt sällskap. Ny-modiga påhitt, sa du? Misstag, lilla vän! Arbetsbina ha gamla anor. Skillnaden är bara den, att förr i tiden bjöds man på korfstopning och täckstickning och... En liten påtår, fru Wester?»

Efter kaffet placerade sig sällskapet under skämt och glam kring det aflängt fyrkantiga salsbordet. Och nu började en debatt om fördelningen af arbetet, som för de oinvigde — Gulli Öster och ingenjör Tollander — tycktes visa afgjorda tendenser att mynna ut i ett stortadt fiasko. Ingenjören, som af sin lilla modiga fru i uppenbart trots mot Arbetsbi-stadgarna blifvit insmugglad vid kaffebordet, fann sig i sin egenskap af man och tekniskt bildad sådan föranlåten att blanda sig i saken samt söka göra gällande en förnuftig indelningsgrund och reda ut den trassliga härfvan af röda tofsar, gula tofsar och blå tofsar jämte omläggning, uppklippning, omvringning, fästning, och nästning. Men han fick, som han i tamburen snart missmodigt anförtrodde sin äkta hälft, ej en syl i vädret för allt fruntimmerskacklet och aflägsnade sig med den dräpande anmärkningen, att »fruntimmer ä' fruntimmer», och i den smärtsamma förvisningen, att på fredagen ej den minsta lilla franstofs skulle genom fönstret vifta välkommen till vännen Olai.

Men när damerna kacklat slut — och det hade de strax efter ingenjörens bedröfliga reträtt — fördelade de sig hastigt och lustigt i arbetslag af tre och tre, och se'n gick fransmakeriet som en dans. Tofs efter tofs i regnbågens gladaste färger radade konstmässigt upp sig längs den på förhand färdigvirkade bården, som tack vare dessa fylliga bihang snart rundade sig till bro-

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Redan 1888 intygade prof. Joh. Lang i Lund, att Hultmans Cacao var fullt lika med van Houtens Cacao. Hultmans Cacao kan således varmt rekommenderas till hvarje husmoder.

kiga kullar, hvilka under aftonens lopp svälde ut till hela skimrande berg.

Och stämningen var hög. Ingen satt surmulen och knåpade för sig själf, inga drogo sig tisslande och tasslande tillbaka i vrårna. Det gemensamma arbetet utöfvade en underbart sammanhållande verkan. De muntraste skärmytslingar om hvem som var skickligast utkämpades mellan de olika arbetslagen och mellan dessas medlemmar inbördes. Gulli Öster, som i det maktpåliggande värfvet att »fästa ändan» nått en efter hennes eget förmenande häpnadsväckande färdighet, skröt så hejdlöst, att hon väckte allmän förargelse, men på samma gång som en synnerligen uppiggande och värdefull ackvisition till höger och vänster tingades på för stundande Arbetsbin. Och öfverallt var värdinnan till hands med gladlynta, spelande infall, med fyllda vinglas, med sockrade apelsiner, konfekt och marmelad.

När Gulli vid 9-tiden under allmänt jubel avslutat sista tofsen, drogo sig gästerna in i salongen, där de, i afvaktan på supén, under stilla samspråk hvilade på sina lagrar, i det glada och angenäma medvetandet att hvar i sin mån ha bidragit till pryndandet af det trefna och gästvänliga lilla hemmet.

Torkel Berg.

I Stockholm.

Små utställningsfunderingar och litet annat smått och godt.

För Idun af

Lovisa Petterkvist.

Bref XIII.

Det kan man kalla grufdrift med besked! Det är alldeles otroligt! En grufva midt uppe på torra landet! Men nog behöfs det »Storindustri» för att frambringa något *dylikt*, det är då visst och sant!

Lycko var med mig i grufvan, efter jag lofvat mig själf, att Ruffen, så vidt som på mig angår, aldrig ska behöfva sätta sin fot i en hiss vidare, vare sig den går uppåt eller nedåt. Vete Gud, hur de bar sig åt hos Storindustrin, men djupt under jorden sänktes vi, så djupt, att vi såg himlen öfver oss som bara ett blått öga i en tratt! Hela grufvan är efter naturen, och jag hoppas, att föraren med kolsäcken öfver hufvudet måtte vara efter naturen, han med, så ofantlig hyggelig och städad var han — och kunnig!

Han visade oss omkring öfverallt, talade och förklarade som en den riktigaste föreläsare. Till och med grufhåsten, trind som en *bock*, inte något kapplöpnings skelett minnans, och grufpojken, som sitter bredvid och kör med dinglande ben, fick vi se!

»Och herrn trifs verkligen här nere?» sa jag till sist nyfikt, ty han hade något ömt i tonen, jag menar föraren, som bara den får, som talar om något riktigt kärt.

Han for med handen öfver grufvans fuktiga väggar, det var hans enda svar.

»Men solen då!»

»Solen ser vi ju ibland, då blir det fest, men man tycker inte om att ha fest jämt. Vi ha nöjen här nere med, må frun tro!»

Därmed förde han oss till ett litet rum, klädt med grönt, och där ett par ohyflade bord tycktes vänta på gäster!

»Det här är vår krog,» sa han muntert.

»Fy!» sa jag, »den hade ni gärna kunnat lämnat ofvan jord.»

»Åh, vi bara kallar den så! Här nere super man inte!»

(Mån tro, det inte i den tanken ligger någonting för Goodtemplarna att ta reda på!)

Litet emellan dök en arbetare med lampa på bröstet upp ur dunklet, och på afstånd hördes hackorna arbeta, doft och jämnt.

Ja, ett grufligt intressant besök var det och väl värdt sina 50 öre, men nog var jag bra glad ändå att få sticka hufvudet ofvan jord, ty säga hvad man vill, så är det nog i den riktningen vi människor *bäst* tycker om att hålla »intelligensens kupa», som tokiga magister Ax hemma brukade kalla *sitt* hufvud.

»Nå, ska vi ta oss en titt i maskinhallen nu, fru Petterkvist?» sa Lycko, när vi promenerade nedför Storindustrins imposanta trappa.

»Inte begriper jag maskiner,» sa jag tvekan, fast *bra* smickrad, att han ville ha mitt tarfliga sällskap en stund till.

»Inte begriper jag fruntimmer, men jag skrifer om dem ändå,» sa Lycko säfligt.

»Intressantare ämnen än maskiner, de,» sa jag.

Lycko stack käppen i mun, såg alldeles ut som om han tänkte säga något kvickt — men så teg han i stället. Det är något så eget med Lycko. — Han är som ett sandberg! Bäst man tror att man har grävt sig framåt en liten bit, så — pang! — ramlar han ihop igen, och så står man framför *presis* samma väggar som förut.

Man ska bara inte vara »bängen» här i världen!!

Visst begriper jag maskiner!! Somliga begrep jag till och med *bättre* än uppfinnarna själfva, och jag vill just se *någon* som kan begripa *mer*!!

Prata bäst folk vill om tvättmaskiner och tvättmaskiner, så säger ändå jag af *erfarenhet* att ingenting går upp mot litet ordentlig björklut och två duktiga gummor, som kommer klockan två på morgonen och inte lägger fingrarna emellan. Den *enda* fördelen med maskinerna är, att de inte dricker *fullt* så mycket kaffe, men så behöfver de repareras jämt i refflorna i stället, och *det* behöfver då inte gummornä!

Sticker gör maskinerna så utsökt, att man just kan bli förargad, och stoppar korf och *dito* strumpor, och skalar äpplen och späcker stek gör de med.

Ja, snart finns det ingen möjlighet för en husmor att utmärka sig inom något *enda* område, såvida det inte skulle vara som maskinsköterska, ty *hellre* än att låta ta lofven af sig *alldeles*, så är det väl så godt att tjuta med maskin-ulfvarna! Det intressantaste af allt var, tyckte jag, en snällpräss, som var så kvick af sig, att den både satt (*tror* jag!) och tryckte och lade fram tidningar själf! Det enda som fattades var pojkar för att bära omkring dem, men hvad det lider, så frambringar nog maskinen sådana med!

»Tänk, när uppfinningen blifvit så fulländad, att den trycker tankarna *direkt* från författarnes hjärna,» sa jag tankfullt.

»Det vore rysligt!» sa Lycko och såg alldeles förfärad ut.

»Hm,» sa jag, »beror väl på tankarne det!»

Så var det någonting intressant med en fotogenlampa, som dref hästkrafter, såvida det inte var hästkrafterna, som dref fotogenlampan?

Sådana där småsaker kan man inte hinna få reda på så där i en hast. Allt nog, uppfinnaren hade fått *pris*, hvilket jag riktigt tycker han förtjänar, ty att han gjort något ofantligt mycket med en fotogenlampa, det var tydligt!

Så såg vi på motorer och retorer och på hästar och vagnar med kuskar, som hade bromsar både fram och bak, och på ladugårdar, som löste sig själfva och sprang sin väg, när det blef eldsvåda — och gud vet på inte allt hvad!

Till sist sa jag:

»Nå, hvar är de lefvande maskinerna utställda då?»

»Hvilka lefvande maskiner?»

»Bodfröknarna och bodherrarna.»

»Är de —»

»Ja, så vidt jag vet, är det bara maskiner, som kan gå hela dagen, alltid i samma tempo, alltid lika fogliga jämna och presisa!»

»Åh, *de* maskinerna står mer än de går!»

»Stor hvila i att stå,» sa jag.»

»Bodsvalkan bör vara rätt skön nu i värmen,» sa Lycko riktigt fult likgiltigt.

»Lika skön som bodvärmen på vintern,» sa jag.

»När allt kommer omkring, så har de »levande maskinerna» det så rart, att de borde ställas ut bara för det!»

»Jag tror fru Petterkvist är satirisk?»

»Satirisk? Nej, det förstår jag mig inte på, men visst är, att om *några* behöfver hålla kongress, så är det bodfolket, ty att lefvande människor ska både behandlas och betraktas som maskiner, det . . .»

»Inga missnöjets toner, fru Petterkvist!» sa Lycko. »Nu far vi hem (d. v. s. till Ruffen) med de elektriska båtarna! De förtjänar också att ses!»

»Kör i vind!» sa jag nytert, just litet skamsen att ha gläntat på hjärtedörren mer än jag hade tänkt. Det var *ljuft* känna hafsluften svalka sina kinder och än ljufvare att inte som vanligt få den uppblandad med bomolja och svettiga maskinister, och hur godt det var att slippa äntra i trapporna hallarna emellan, kan jag inte ens säga. Jag *önskar*, att någon ville uppfinna guttaperkagångstigar fyllda med isvatten! . . . Det skulle smaka för heta fötter det! Egentligen är det *underligt*, att inte Utställningen *har* uppfunnit dem, så som den har tänkt *presis* på allt. Ja, på allt, *såvida* man inte räknar omöjligheten att få ordentlig mat för dem, som inte har råd att depangsera hur mycket som helst.

Men det ligger nog någon djup tanke i den anmodningen med, det är jag *säker* på!

Ruffen fann vi, och sedan var Lycko nog hyggelig att hålla till godo med en liten enkel middag i sällskap med bara oss två småstadsbjörnar, ty björniga är vi småstadsbor, det syns bäst det, nu när Stockholmskilat sin väg. Jag för min del tror det kommer sig mest af *det*, att vi inte vågar vara de personligheter *här*, som vi är *hemma*, och så verkar vi bara som en mängd misslyckade toaletter! —

»Besynnerligt, så ofta jag tänker på »de

Försändes öfver många sorter. Begär prskurant. hela riket.

SPISBRÖD,

C. W. SCHUMACHER
Kongl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

fullt jämröriga med de engelska, fås hos de flesta specierhandlare i hufvudstaden.

CAKES

Nya mönster i klädningstyg väfda af gammalt ylle i förening med ull. Ny modell å plaids äfven väfd af gammalt ylle. Gods afhämtas tacksamt afgiftsfritt.

HILDIR ANDERSSONS Ullspinneri och Skrädderiaktiebolag.

Allm. 76 53.

Hötorget 12.

Riks. 165.

Filial: Hornsgatan 1.

Allm. 30 435.

För vikt om 18 kg fraktfritt fram och åter.

Martinska samlingarna!» Tänker på dem som på en oas, full af sol och fina färger! Mån tro det inte är någonting utmärkt ändå i de där dunkla mattorna, dunkla silfverkärlen och brokiga porslinsbitarna? Jag ska gå dit igen och titta!

Senare.

Är det nu roligt sitta med någon bredvid sig som gäspar som om han har betaldt för det, som Ruffen gjorde i går, när vi var på Det Lustiga Theatret i gamla Stockholm?

Till sist sa jag:

»Söta gubben, du har inte kommit hit för att gäspa!»

»Hvad har jag kommit hit för då?»

»För att ha roligt.»

»Hvad ska jag ha roligt åt då?»

»Åt »Snäljap», förstås.»

»Äsch, han är ju så dum, så.»

»Sådant säger man inte!»

»En girigbuk, som inte känner igen sitt eget hus. Inte är man girig på det viset, inte!»

»Nå, så var de väl för 300 år sedan, då,» sa jag.

»Och så talar han ju på vers! Inte talar girigbukar på vers, hä hä! Är man upptagen af bara ett, så blir nog versen prosa min-sann!»

»Ruffen,» sa jag mildt, »du måste tillåta mig säga, för en enda gång säga, att du — verkligen — är — ovanligt renongs på all slags — fantasi.»

»Och så hör man ju inte hvad de säger, inte alls hvad —»

»Det är ju bra det, när du inte tycker om hvad de säger!»

»Knak-ak-aaaak —!» ljöd det från Ruffens käkar.

»Bäst vi går,» sa jag och satte kragen på mig, »ty att sitta här som ett par gäspande spektakel är då inte trefligt!»

»Om vi skulle titta på de »Lefvande Bilderna» istället, du?» sa Ruffen och såg pig ut med ens.

Jag knep ihop läpparna, så de blef smala som en tråd. (Allt för Ruffens moral, ty nog ville jag gå alltid!)

»Vill du det verkligen?» sa jag.

»Jaha, — det — vill — jag — verkligen!»

»Om det är sannt hvad jag hörde den där fröken Alma säga i går så — —»

»Jag hörde också,» sa Ruffen.

»Jaså, det gjorde du?» sa jag — —

»Ja, då förstår jag gäspningarna då, gubben lilla — — —»

Ruffen teg — — men såg skyldig ut!

Ja, så skaffade vi oss nya biljetter — nu knorrade inte Ruffen öfver kronan min-sann —! och så tågade vi af till Boll-husteatern, till de lefvande bilderna.

Nog förstås hade jag tänkt skaffa mig litet högre förnimmelser första gången jag satte foten inom dessa dörrar, men jag var alldeles för nyfiken på hvad som komma skulle — — — det »högre» fick vara till nästa gång.

Riktigt bra med folk och dessutom en stor klick unga militärer.

Någon slags musik spelade någonting någonstans — orkester fanns inte — och så flög ridån, efter betydligt med bultningar och knackningar, i luften, öfver ett landskap, så tropiskt, att trädens löf bestod af idel färgadt vassvipp! Vid en, tydligen af hettan uttor-kad bäck, låg en ung flicka, i tyllvingar, lockar och paljettgördel, framstupa och speglade sig.

Söt var taffan, och söt var hon, fast hon hade så litet på sig som det var möjligt för en människa att ha — trodde jag. En af militärerna sa helt högt, att hon hade för »grofva knän», men det var nog någon sportlöjtnant, som talade i sömnen!

Nästa nummer var för näpet, en bondgosse (klädd) bakom en mur och en bondflicka (också klädd) hitom en mur, och så kärleken emellan dem, fast den var osynlig förstås . . .

Ruffen såg litet flat ut, men jag sa förnöjdt:

»Vet du gubben, det här står vi nog ut med!»

Mycket applåder, fast militären hvilade sig, men det varade inte länge, ty nästa gång ridån drogs upp, släppte den loss en hel åska istället.

Jag stirrade på den nu så tropiska scenen, att det fräste af den, och Ruffen stirrade än värre!

Aldrig hade jag tänkt mig — detta — möjligt ändå!

Om tre rader stålpärlor, därtill långt skiljda åt, ska kunna anses nog som kostym åt en hel, stor, fyllig kvinna, så bör de åtminstone bäras omedvetet och oskyldigt. Men den här omedvetenheten och oskulden!

»En riktig Venus,» sa en fru bredvid mig och bjöd till att se fullkomligt ogenerad ut, fast det inte gick.

»Ja, både till form och innehåll,» sa' jag bäskt.

Militären applåderade som om den varit galen, och andra herrar med, men inte Ruffen. Han såg bara olycklig ut!

Ruffen hör till de män, som tycker om att »titta litet i all oskuld» — och »ismyg». Det här var alldeles för mycket för honom på en gång, det såg jag. Men så tyckte jag just han kunde behöfva sig en liten läxa ändå, och så sa jag, utan att en smula låtsa om alla hans ryckningar i klädnings-kjolen (i min förstås).

»Ofantligt bildande och så konstnärligt!»

Nästa bild var ändå mycket naknare, efter det fruntimmret inte ens hade stålpärlorna och dessutom vände alla sidor till.

»Nu vill jag gå, Lovisa, hä, hä,» sa Ruffen.

»Betrakta henne som bara en vacker staty, gubben lilla,» sa jag. »Så bör man göra!»

»Det kan jag inte,» sa Ruffen enkelt.

Då reste jag mig upp och gick.

I det ögonblicket kände jag alldeles bestämdt, att en stor orätt blifvit begången mot Ruffen — och kanske mot fler.

När nu män, till följd af sin natur, inte kan se på lefvande, varmblodiga kvinnor (med eldsögon!) som på döda marmorstatyer (utan ögon!), så är det också i hög grad orätt att utsätta dem för frestelsen att falla — om också bara med ögonen!

Allra minst borde det ha skett i tro-hjärtade Gamla Stockholm!

»Jag önskar jag fick fatt i Liljekvisten,» sa jag, när jag snodde af ut.

»Jag önskar jag fick fatt i Liljekvisten.»

»Jag önskar verkligen, att jag fick fatt i Liljekvisten!»

Men det gjorde jag inte, som väl var, ty hett lod bränner mer än gagnar, och för öfrigt, inte är väl han ansvarig för allt som sker inom Gamla Stockholms hank och stör, ty om så vore, så blefve nog åtminstone det störiktiga skyddadt!

Lyckligtvis fick vi oss ett bord utanför Rådhuskällaren, och lyckligtvis började knek-

tarna strax därpå sitt aftongille, med skryt, skräffel, sång och slagsmål!

Det verkade riktigt sundt och uppfriskande — isynnerhet slagsmålet! Jag bara önskade, att jag hade kunnat förflytta det några meter längre bort — jag visste nog hvart!

Forntidens laster låg som ett skum på ett djup!

Nutidens??

Och i Gustaf den tredjes odödliga skapelse till — en skapelse afsedd för idel själar!!

Nej, jag önskar ändå att jag fått fatt i Liljekvisten!!!

—*—

Om mormors mor kunde "gå igen"...

Om mormors mor kunde »gå igen» och skåda nutidens släkte,

den synen — det kan du tro min vän — en sedlig harm nog uppväckte hos gumman, fostrad uti fasoner, som snart betraktas som traditioner af sagans art.

Hon säkert skulle af skräck bli blek och tappa bort kontenansen, då hon om banktjänster, apotek m. m. såg konkurrensen, där Evas dotter med mannen tränges i idog täflan och snart ej stänges från något ut.

I hennes ungdom på bal man gick, kringhvarfd af tanernas skara, och kunde knappast ens få en blick, som skulle obemärkt vara. Nu baler flickorna arrangera och utan förkläden kokettera i fridressyr.

I halfkort klädning sitt kött och blod i tredje led ser hon vandra och får ett svar, som hon ej förstod, när hon det djärfdes att klandra: »det modet har hygienens stiftat emot baciller, som oss förgiftat nu länge nog.»

Men hvad är detta? Man barbent går och låter sig ej genera!
»Jo,» svaras, »nervositeten får på detta sätt man kurera.
Och Kneipp har lossat på strumpebanden och liten fot trampar, naken, sanden — helt comme il faut.»

Och gumman flyr med en blick så lång ifrån emancipationen, som frigt kvinnan i balsalong, i arbetsid och vändt tonen rent upp och ned, sedan hygienens har lyft på kjolen och frigt benen från strumpans tvång.

Anna v. K.

—*—

Ur notisboken.

En internationell kvinnokongress

har i dagarne afhållits i Bryssel i samband med den där pågående utställningen och varit besökt af ombud från många olika länder: utom Belgien voro England, Frankrike, Holland, Schweiz, Tyskland och Österrike-Ungern representerade. De danska kvinnoföreningarna företrädades af Fredrik Bajer, den finska föreningen »Unionen» af filosofie d:r fröken Maikki Friberg, Sverige och Norge hade däremot inga ombud. Bland mera kända namn må vidare nämnas: fru Lina Morgenstern och fru Cauér från Tyskland, Marya Chéliga för »L'union universelle des femmes» och fru Maria Martin, redaktris af »Le droit des femmes» i Paris. Det var »La ligue belge du droit des femmes», som anordnat kongressen, och fröken Marie Po-

pelin, jur. doktor, som står i spetsen för den belgiska kvinnorörelsen, öppnade förhandlingarna, hvilka först rörde sig om kvinnans rätt att vara medlem af familjeråd och att utöfva förmyndareskap. På den andra kongressdagen behandlades utförligt den viktiga frågan om kvinnans rätt till yrken och om lika arbetslön med mannen, hvarvid ett tjugotal talarinnor och talare uppträdde. Alla voro de ense om, att frasen det kvinnorna böra ägna sig åt hemmet numera innebär en orimlighet. I Frankrike endast t. ex. finnas ett par millioner ogifta kvinnor, bland dessa en del änkor och en del ogifta mödrar, öfvergifna af mannen, som ej ha lust att bilda det besjunga hemmet. Och dessa alla måste ju arbeta af det enkla skäl, att de måste äta. I det hela gick som en röd tråd genom diskussionen den djupaste medkänsla för de fattiga och för de hårdt arbetande kvinnorna.

Under denna dags förhandlingar uppträdde äfven fröken Maikki Friberg från Helsingfors, som nyligen promoverats till filosofie doktor vid universitetet i Bern, och gaf en öfverblick öfver samskolans utveckling i Finland särskildt betonande de förutsättningar, som äro nödvändiga för att samskolan skall bära frukt: en utmärkt, af män och kvinnor sammansatt lärarekår samt dugliga föreståndarinnor. Hennes framställning åhördes med stort intresse, i synnerhet då talarinnan till slut påpekade, att den »flirt», som man på flere håll så mycket fruktat, florerade mera bland separatskolornas elever än här, att gossarne lära sig respektera flickornas förmåga och flickorna att icke tro så blint på den manliga öfverläsheten. Hon stödde sig vid sin framställning på det arbete om samskolan, som nyligen utgifvits af den på detta område så erfarna fröken Lucina Hagman.

De engelska talarinnorna vid kongressen väckte särskildt mycket bifall. I främsta rummet tillföll detta fröken Montefiore, som gaf en ytterst sakrik framställning af arbetet för kvinnans rösträtt i England. I andra läsningen hade frågan, som bakant, gått igenom i underhuset den 6 februari detta år. Den tredje läsningen skulle så försiggå den juli. Men motståndarne hade lyckats att upptaga denna dag med betydelselösa diskussioner, och läsningen blef uppskjuten. Detta har dock endast gjort, att arbetet bedrifves ännu kraftigare än någonsin för denna sak, som i England anses som kvinnosakens a och o.

På den tredje och sista kongressdagen var som ämne uppsatt: kvinnans tillträde till ämbeten inom fattigvården, hvarvid berättelser från olika länder framfördes angående organisationen af allmänna och enskilda understödsinrättningar och vikten af att kvinnor sutte i komitéerna allmänt betonades, då ju undersökningarna om behöfvat af hjälp ofta gälla kvinnor och barn. Till sist yttrade fröken Popelin några ord till tack åt främlingarna, som kommit, och uttalade sina förhoppningar om »kvinnofrigörelsens» triumf i en snar framtid, hvarpå kongressen förklarades afslutad.

*
Kvinnlig guldmedaljör. Patriotiska sällskapet har tilldelat fröken A. Andersson, som under många år tjänstgjort å Stockholms stads stämpelpappersförsäljningskontor, den mindre guldmedaljen för trogen tjänst.

*
En landsmaninna, som för närvarande uppehåller sig vid badorten Ragazi Schweiz, nära Zürich, har därifrån tillsändt Idun ett bref, som innehåller ett och annat af intresse. Den fashionable kurorten hvars varma källor och bad stå högt i rop, är besökt af en högälgig distinguerad, internationell publik. Ett svenskt gymnastikinstitut ingår bland dess hälsoanstalter och är mycket anlitadt. Bland de många furstliga badgästerna märkes »Carmen Sylva», drottning Elisabeth af Rumänien, om hvilken brefskrifverskan yttrar: »Den svenska gymnastiken har hennes odelade intresse och beundran. För öfrigt hyser och uttalar hon en varm förkärlek för Sverige och svenskarne och de veckor, hon, för långt tillbaka, tillbringat vid det svenska hofvet, lefva i käraste minne. Med glädje motser hon ett nytt besök i höst med anledning af vår konungs jubileum.»

Teater och musik.

Kongl. operan. Vi erinra ännu en gång om den högst intressanta konsert, som i morgon lördag gifves å k. operan under anförande af den be-

römde tonsättaren-dirigenten *Camille Saint-Saëns*. Programmet, som uteslutande upptages af Saint-Saëns' kompositioner, är sålunda bestämdt: 1. Marche du Synode (Henry VIII); 2. Le rouet d'Omphale (Poème Symphonique); 3. Air de ballet de »Samson et Dalila»: a) Danse de préteses, b) Bacchanale; 4. Concert pour piano; 5. Danse macabre (Poème Symphonique); 6. Suite algérienne: a) Arrivée d'Alger, b) Rhapsodie mauresque, c) Une nuit à Blida, d) Marche militaire.

Södra tetern gaf i tisdags sin första föreställning för hösten, hvarvid programmet upptog den muntra farsen »Tre fruor och en man» samt det kända enaktsskämte från den stora »operastridens» dagar: »Konstens fackla».

Pliktens väg.

Novell för Idun af *Ali*.

(Forts.)

Hvad hade då hon, Sigrid, gjort efter som hon skulle behöfva lida på detta sätt? Hvarför skulle Klara få bli så lycklig, och så många, många andra? Nej, det var orättvist, det kunde icke få blifva på detta sätt! Hvad hade hon med den där andra kvinnan att göra, för hvars skull hon uppoffrat sig! Hon, den andra, hade ju kunnat förtse följderna af sitt felsteg, hvarför skulle hon då icke också få lida straffet till slut. Isidor skulle aldrig bli lycklig vid hennes sida, ack, skulle han ens bry sig om att göra hvad Sigrid fordrat af honom. Åh, det var ju vanvett alltsammans! Det var ju hon, hon själf och Isidor, som älskade hvarandra. Ingen, ingen hade rätt att tränga sig emellan dem och skilja dem åt.

Jo, det fanns en, — en liten späd varelse — värnlös — namnlös — med leende mun och förtröstan i sin blick. — Hur väl Sigrid mindes liten Signes stora, mörka ögon, med hvilket pröfvande uttryck de en gång fästats på hennes ansikte. Kanske skulle hon en gång möta detta barn på sin väg. Skulle hon då än en gång kunna frimodigt se in i dessa klara barnaögon? —

Ja, ja, det skulle hon, om Gud blott ville gifva henne styrka att gå till slutet den tunga väg, som hon utstakat åt sig själf!

Men de onda tankarne ville icke vika. Ibland sprang Sigrid upp i vild smärta. Hon ilade fram till sitt skrifbord; det behöfdes ju blott två ord: »Kom tillbaka!» — och Isidor skulle komma åter och sluta henne i sina armar och hviska på nytt sina kärleksord i hennes öra. Och åter skulle lyckan le emot dem. Framtiden skulle bli ljus och glad vid hans sida. För henne fanns ingen på jorden mer än han, och hon skulle bli allt för honom också. I hela vida världen fanns ingen mer än de två! —

Ingen mer? —
Jo, ett litet barn — som icke var hennes. Ett litet barn med sin öfvergifna moder. Och denna moder älskade Isidor lika brinnande som Sigrid själf gjort det. Hon hade för honom offrat sin ungdom, sin oskuld — och sedan hade han lämnat henne ensam åt sitt öde. Och hon, den olyckliga, hade lidit saknadens kval, liksom Sigrid nu led, men hon, den andra, hon hade lidit i skam och vanheder. Isidor hade öfvergifvit henne i olyckans stund, skulle nu Sigrid bli medbrottlig genom att åter kalla honom från hennes sida? —

Nej, nej, plikten, plikten! Det är den enda tanke, den enda lycka som ännu återstår för ett krossadt människohjärta.

Det var en fasans dag för den arma Sigrid. Hon slets mellan det, som hon ansåg vara pliktens väg, och det, som hon ännu kallade lifvets lycka.

Men, nej, hon visste ju, att äfven på den vägen skulle ingen lycka finnas; hon skulle ju förtäras af samvetskval vid Isidors sida, och ständigt skulle hon mellan sig och den älskade se skuggan af de två, den öfvergifna modern och hennes lilla barn.

Och pennan föll åter ur Sigrids hand. Hon bad på nytt sina brinnande böner om mod och styrka och äntligen fick det marterade hjärtat en stunds ro och frid.

Och under tiden stod Klara vid altaret vid Magnus' sida och lofvade att älska i nöd och lust.

»O, Gud, pröfva icke henne så, som du pröfvat mig!» — bad Sigrid för barndomsvännen. Och hon kände att de båda, brud och brudgum,

i denna stund sände henne en tanke tillbaka. Med ens blef det så ljus i Sigrids själ. Hvarför skulle hon sörja och klaga? Lifvet är ju så stort, så skönt; det finnes ju så mycket att lefva för äfven utan kärleken. Hon ägde ju moder, vänner, trolöfvad, — ty i hennes själ var han alltjämt hennes trolöfvade. Hon hade ju lofvat att vara hans samvete, en del af honom själf, skulle hon då gråta och klaga! Hade hon icke gifvit det största bevis på kärlek en kvinna kan gifva; hade hon icke förmått honom att gå pliktens väg, skulle hon då själf svikta! Nej, nej; hon ville vara stark — för hans skull!

Hon gick fram till fönstret i sitt lilla rum. Aftonsolen spred en svag rodnad vid horisonten. Men däruppe, högst uppe på himlahalvvet, började stjärnorna att tindra, och de allena sågo hennes strider och hennes seger öfver sig själf.

* * *
Långsamt, långsamt skredo åren sin enformiga gång. Sigrid Moss blef aldrig mera densamma som förr. Det glada skrattet och den jublande sången hade dött bort på hennes läppar, dock kunde hon mången gång synas ganska glad, och den, som icke känt henne i hennes tidigare ungdom, kunde säkerligen icke ana, att hon bar på en hjärtesorg. Hon klagade aldrig öfver sitt öde; hon ville vara stark och modigt bära den börda hon pålagt sig själf, och det gick lättare med åren — och vanan.

Mor och dotter lefde tillsammans som förr. Från Moss skötte med gamla Lottas hjälp det enkla hushållet och Sigrid gaf sina lektioner som förr och ägnade sig med hela sin själ åt sina små elever. Hon älskade alla de små, och i hvarje strålande barnablick som mötte hennes egen, tyckte hon sig få en belöning för det offer hon en gång bragt åt en af dessa värnlösa.

Isidor hade hon aldrig återsett, ej heller hört något från honom. Genom en enkel tidningsnotis på hösten, samma år de skilts åt, hade hon fått veta, att han tagit Hilma Ström till sin hustru; det var allt. Det var som om någonting brutit inom henne, då hon läste de två namnen bredvid hvarandra i tidningen. Omedvetet hade hon hoppats, — hoppats! — Och så hade det sista meddelandet kommit som ett slag i ansiktet — och dock som en befrielse. Ändtligen var det slut med de aggande, frestande tankarne — och nu skulle hon glömma! —

Ack, det behöfs mer än fyra år för att glömma. Fru Moss och Sigrid hade samma lilla umgänge som förr. De unga Holfers voro naturligtvis de käraste gästerna hos dem, och Magnus och Klara voro så lyckliga som unga, älskande människobarn kunna vara. Den enda skuggan i deras sällhet var barndomsvännens hårda öde.

Men Sigrid var stark som få. Hon störde icke deras lycka med bitter klagan; nej, hon log med dem, hoppades med dem och var deras tröst i deras små bekymmer.

Och Sigrids lyckligaste stunder var då hon fick hålla deras lille förstfödde i sitt knä. Och hur hon gladdes, då den lille blef så stor att han kunde småle emot henne och jollra hennes namn. Och hvilken fröjd, då han tog sina första steg och då han till slut kunde springa emot henne och själf klättra upp i hennes famn! Och så fick han lyssna till klockans knäppningar.

»Tick, tick,» ropade han stormskrattande.

Då krympte Sigrids hjärta samman. Hon mindes så väl en annan gång; ack, det var ju den sista gången hon var lycklig! Hon tänkte på liten Signe, hon var ju sju år nu. Måne hon hade sina lockar kvar ännu och måne hon var stor och stark, eller var hon klen som modern? Hvad Hilma ändå måste ha varit sjuk; hon hade ju hostat blod till och med. Men nu var hon nog frisk. Ack, lyckan ger styrka och hon måste ju vara lycklig — vid Isidors sida. Kanske Isidor också — älskade henne! O, nej, nej, det vore dock för mycket! — Men hvarför? — Borde han icke älska sin hustru, sitt barns mor? Jo, naturligtvis, det hörde ju också till hans plikt!

Det var en dag i början af september, den femte hösten efter den sorgliga omkastningen i Sigrids lif. Hos Holfers var det glädjefest. En liten dotter hade kommit till världen och den unga frun förevisade med strålande ögon sin nya lilla skatt för sina samlade vänner och anhöriga.

De voro där allesamman, Magnus' föräldrar och Sigrid och hennes mor. Den lilla hade nyss blifvit döpt och hon hade så stilla somnat midt under den heliga akten.

Nu låg hon i sin lilla vagga inne i sängkammaren, Klara och Sigrid stodo lutade öfver henne och betraktade det lilla, rosenröda anletet. Den unga modern strålade af lycka.

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandinktur
 nya preparat för tandernas vård:
 Annas å de festa apotek, i parfymerier och hos hrt handlande. Förlagsaktie för Sverige Stockholm, Bendix, Josephson & C:o, 11 Regementsgatan 11

— O, Sigrid, — utbrast hon med vek stämma — hvad har väl jag gjort för att bli så lycklig! O, om det stode i människomakt att dela med sig af sitt hjärtas öfverflöd, hur gärna ville jag då icke gifva åt dig, du, som mer än någon annan förtjänat att finna lyckan.

— Kära Klara, jag är ju också lycklig på mitt vis, — svarade Sigrid med ett sorgset leende. — Åtminstone kunde jag icke ha blifvit det på annat sätt.

— Vet du, — fortfor Klara — jag tänker så ofta på den där händelsen på min förlofningsdag, minns du det, då din ring föll i sjön, och ständigt föresväfvar det mig en aning om, att du dock till sist skall återfå den och att Isidor för tredje gången skall...

— Åh, Klara, så du kan tala...

I detsamma kom Magnus in i sängkammaren med sin lille son på armen. Han såg helt ifrig ut och han betraktade Sigrid med en egendomligt forskande blick.

— Sigrid, sade han, kan du svara mig på en fråga: hvilket är svårast att bära för stunden, en sorg, eller en plötslig, oväntad glädje?

— Jag vet icke, svarade Sigrid med ett vedomdfullt leende, jag har blott pröfvat det ena, — och sorgen dödar icke.

— Men glädjen, tror du?

— Ack, det är så svårt att veta. Det finnes ju så litet här på jorden, som kan skänka en stor fröjd. Lyckan kommer ju så småningom, man anar den, innan den blir visshet, men om den är riktigt verklig, då kan den ibland kännas stark som en djup smärta.

Magnus såg helt tankfull ut, och han nedsatte den lille på golvet, utan att yttra ett ord. Han hade tydligen någonting på hjärtat, som han icke visste, hur han skulle meddela.

Sigrid och Klara vexlade förundrade blickar. Sigrid gjorde min af att lämna rummet; hon trodde att meddelandet gällde Klara, men Magnus häjdade henne.

— Nej, stanna, Sigrid, bad han, jag har något att säga dig. Jag har just nyss läst någonting i tidningen, som rör dig.

Sigrids ansikte blef hvitt som snö. En obestämd aning genomfor hennes hufvud. Hvad

då? frågade hon bäfvande och gick emot Magnus med utsträckta händer. Är det — om Isidor?

— Ja, svarade Magnus med högtidligt allvar, det är om Isidor, — han är fri?

— Och Hilma?

— Hon är död.

Sigrid vacklade ett ögonblick, därpå föll hon utan ett ljud afsvimnad i Klaras armar.

För sorgen hade hon icke dukat under, men nu, inför denna aning om kommande lycka, som så plötsligt grep henne, nu sveko hennes krafter med ens och hon dignade ned utan medvetande.

Klara blef helt förskräckt, men Magnus lugnade henne. Han tog Sigrid i sina armar och bar henne till soffan och Klara baddade hennes tinningar med kallt vatten.

Sigrid kom snart åter till sans. Hon blickade omkring sig med förundran och kunde först icke förstå hvar hon var. Då fick hon se Magnus och Klara, som betraktade henne med rörda blickar.

— Mamma! hviskade Sigrid svagt.

Och fru Moss blef inkallad. Hon gick fram till sin dotter, blid och öm, och hennes kära, gamla ögon lyste af en sådan sällsam frid.

Tysta gingo de unga makarne ut ur sängkammaren och de togo den lille gossen med sig. Därinne slumrade den lille nyfödde i sin hvita bädd och i soffan satt Sigrid, ömt sluten till det älskande modershjärtat, och där grät hon ut all sin stora, stora sorg.

Och stilla, stilla kom lifvets lycka äfven till henne, och det kändes som vårluft i den blida septemberkvällen.

* * *

Ja, Hilma Ström var död; den lilla sömmerskan hade kämpat ut.

Det hade kostat Isidor oändliga strider med sitt upproriska hjärta innan han kunde förmå sig, att erbjuda henne sin hand. Han ryste vid tanken på hvad världen skulle säga om en sådan mesallians, och han ryste också vid tanken på att lefva lifvet vid hennes sida, hennes som han icke älskade.

Men ständigt återkommo i hans minne hans fästmörs ord: »Tänk på ditt barn, din egen lilla

Signe!» — och för hvarje litet barn han sedan mötte kändes de en gång väckta samvetkskvalen allt mer och mer aggande, under det kärleken till Sigrid blef allt mera stark, men också allt mera helig.

Och hon skulle ju förakta honom, om han icke lydde hennes vilja!

Ja, han måste lyda, med eller mot sin vilja — och till sist fullbordade han offret.

Hilma mottog det för liten Signes skull, och så blefvo de man och hustru inför världen.

Och de fyra åren skredo sakta framåt.

Hilma blef allt klenare och klenare under det den lilla växte upp och blef stor och stark. Barnet älskade sin far med lidelsefull häftighet. Hon slöt sig med hela sin själ till den tyste, allvarlige mannen. Med sina små, mjuka händer strök hon bort de dystra vecken i hans pan-na och han måste le emot henne och kyssa henne, den lilla, som var sin moders afbild.

Och Hilma såg därpå utan afund. Hvad gjorde väl det, att hon själf icke mer fick äga hans smekningar. Det var ju blott för barnets skull hon lefde och hon förstod snart att det icke skulle bli länge.

Och så kom befrielsen.

— Jag dör lycklig, — hviskade hon till Isidor

— och min lilla flicka — skall få en annan mor

— en annan — värdigare än jag. Valsignelse öfver dig — och öfver henne!

Och så, med sin hand omsluten af Isidors, slöt hon sina ögon till den eviga vilan.

(Slut i nästa n.r.)

Innehållsförteckning.

Våra laadshöfdingsfruar. III. (Med porträtt af Julia Malmberg, född Åkerhielm af Margrethelund, Elisabeth De la Gardie, född Wachtmeister och Sofie Palmstierna, född Blomstedt. — Asylen; poem af K. B. — Trädoms-märke; af *En annan Stockholmsfru*. — Kvinnorna på utställningen. XI: Teater och musikutställningen. — Också ett sätt; af *Torkel Berg*. — I Stockholm; små utställnings-funderingar och litet annat smått och godt. För Idun af *Lovisa Petterkvist*. Bref XIII. — Om mormors mor kunde gå igen. — *Anna v. K.* — Ur notisboken. — Teater och musik. — Pliktens väg; novell för Idun af *Alli*. (Forts.) — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Bortplockningsgåta.

Från det gifna hufvudordet bort-tages en bokstaf i sender, så vald, att man med de återstående bok-stäfvorna kan bilda ett nytt ord eller annan form af det förutvarande.

Vårt hufvudord — hur det förklara? Jo, på en snurra namn det är. Dock skulle det rent vanvett vara Att om en pojke den begär, För att i lek den se rotera, Ge efter. Han ej lekte mera.

En bokstaf mindre och vi stafva Till namnet på en praktigt stad. Nu fyra typer kvar vi hafva, Och om vi ordna dem i rad, Så få vi hvad en gång var nytt, Men nu i spillror är förbytt.

En tredje bokstaf vi nu slopa, Ett uppslag nytt oss gifves då. Från mindre stat i Europa Ett välkändt ortnamn så vi få. Då än en bokstaf plockats ut, En, som är njugg på hvar minut.

Sibylla.

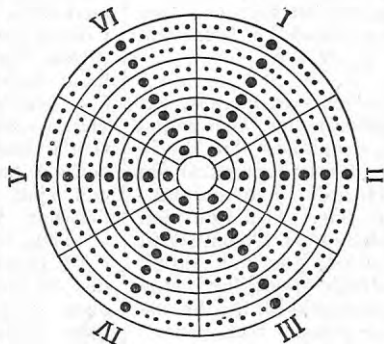
Sifferlogogryf.

7, 6, 3, 5 = ett verktyg.
3, 2, 7 = i båten.
4, 6, 7, 8 = en bostad.

- 2, 3, 5 = på landet.
- 4, 3, 2 = del af kroppen.
- 8, 1 = ur växtriket.
- 3, 6, 1 = i sykorgen.
- 7, 8, 4 = på huset.
- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 = finnes i Idun.

S. M. E.

Cirkelpunktgåta.

Punkterna skola ersättas med bok-stäfvor, så att i de kilformiga afdel-ningarna ord med följande beteck-ning bildas:

Afd. I. 1) omslagsmaterial, 2) ju-ridisk ämbetslokal, 3) del af frukt, 4) kroppsligt starke, 5) ett salt, 6) flod, 7) vokal.

Afd. II. 1) omtvistad religiös frå-ga, 2) djur, 3) lärjunge, 4) syddfrukt, 5) hör hösten till, 6) fruntimmers-namn, 7) konsonant.

Afd. III. 1) högtidlig samman-komst, 2) extra brefbärare, 3) be-fordras med posten, 4) frukt, 5) till-hör växtvärlden, 6) kroppsdel, 7) vo-kal.

Afd. IV. 1) medlem af konungens råd, 2) spegel utan glas, 3) hör till ren-hållningen, 4) bär, 5) frun-

timmersnamn, 6) spelterm, 7) kon-sonant.

Afd. V. 1) det inre af en viss frukt, 2) mogenhetspröfning, 3) lig-ger vid dörren, 4) frukter, 5) be-vingad insekt, 6) arbetsmaterial, 7) konsonant.

Afd. VI. 1) ett varmt ställe vin-tertiden, 2) utvandrare, 3) hämtad från skogen, 4) läskedryck, 5) flyg-apparat, 6) fågel, 7) vokal.

De 7 bokstäfver, som ersätta punk-terna i midten af hvarje afdelning, skola beteckna:

I) stad på Sicilien, II) land i Eu-ropa, III) sydsvensk socken, IV) halfö i Europa, V) stad i Frankrike, VI) flod i Frankrike.

De 6 stora punkterna i den yttre cirkeln skola bilda namnet på en stad i China och de 6 punkterna i den inre cirkeln namnet på en stad i Danmark. Afläses utifrån inåt.

Fix.

Kombinationskvadrat.

1	2	3
2	4	5
6	7	2

Orden beteckna:

- 1, 2, 3 = mansnamn.
- 2, 4, 5 = mansnamn.
- 6, 7, 2 = stad i Ryssland.
- 1, 2, 6 = flod.
- 2, 4, 7 = naturande.
- 3, 5, 2 = kvinnonamn.
- 6, 4, 3 = stad.
- 2, 4, 1 = ö.

Moster Lisa.

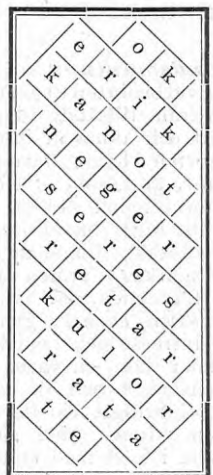
Lösningar.

Logogryfen: Stomatol: mast, mos, Lot, sto, so, tal, mal, slam, alm, last, ost, mas, sot, matt, matros, stol, solo, alt, sotto, att, om, sol, o, Otto, lat, Lotta, lots, Ola, Matts, lom, otta, slott, lo, Tomas, oas, malt, mat, salt, amt, lott.

Ordgåtan: Stockholm—Köpenhamn: 1) Svartvik, 2) Tynnelsö, 3) Ostkap, 4) Carlisle, 5) Kroatien, 6) Hoch, 7) Odessa, 8) Laholm, 9) Michigan.

Förvandlingsgåtan: Matematik: 1) Mar-selle, 2) aluminium, 3) Trinidad, 4) elek-tricitet, 5) Margareta, 6) albatross, 7) tjur-fäkting, 8) indianer, 9) Kristianstad.

Korsaritmogryfen:

Förträffligt fabrikat i Tröjor, Kalsonger, Skjortor, Heldräkter etc. etc. i Kamgarn (Jaegers system). Äfven Bomull och halfylle. — Sommar- och Vinterkvalitéer

Försäljning endast från fabriken, **3 Bryggaregatan 3**, 1 trappa upp, andra huset från Drottninggatan.